

Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk under 2007/08

Slutlig statistik

Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2007/08

I korta drag

Försäljningen av mineralgödselkväve ökade med uppemot 12 procent

Försäljningen av kväve i mineralgödsel uppgick under gödselåret 2007/08, dvs. under perioden 1 juli 2007 – 30 juni 2008, till 186 500 ton. Det är en ökning med ca 19 300 ton eller uppemot 12 procent jämfört med året innan. Spannmålsarealen ökade med ca 100 000 hektar eller 10 procent mellan 2007 och 2008. Denna arealförändring bedöms svara upp mot ca halva förbrukningsökningen. En annan orsak till den ökade försäljningen av kväve i form av mineralgödsel bedöms vara att prisnivån på 2007 års skörd var betydligt högre än åren dessförinnan. Detta påverkade gödslingsrekommendationerna i viss utsträckning. Dessutom bedöms det att priserna skapade förväntningar, som i en del fall medförde att givorna ökade mer än rekommendationerna.

Försäljningen av fosfor uppgick till 14 600 ton, en ökning med 6 procent jämfört med 2006/07. Kaliumförsäljningen uppgick till 33 500 ton, en ökning jämfört med föregående gödselår med drygt 7 procent. För svavel uppgick försäljningen till 27 700 ton, vilket innebar en ökning med drygt 15 procent jämfört med föregående gödselår.

Kadmiuminnehållet i fosforgödselmedel, exklusive innehållet i ekologiska gödselmedel, sålda under 2007/08 beräknas totalt till 71 kg, en minskning med drygt 3 procent jämfört med föregående gödselår. Medelhalten av kadmium beräknas till 4,9 gram per ton fosfor.

Via ordinarie handelskanaler för mineralgödsel förekommer även försäljning av ekologiska gödselmedel. Till största delen är dessa organiska gödselmedel. Denna försäljning uppgick till drygt 1 500 ton rent kväve, 1 100 ton fosfor och 500 ton kalium under 2007/08. Försäljningen av kväve respektive fosfor i ekologiska gödselmedel ökade med uppemot 50 procent vardera, för försäljningen av kalium var ökningen drygt 21 procent.

Försäljningsstatistikens kvantiteter av mineralgödsel är inte direkt överförbara till faktisk användning ett enskilt år.

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Gunnel Wahlstedt, SCB, tfn 019-17 62 45, gunnel.wahlstedt@scb.se

Statistiken har producerats av SCB, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1403-8978 Serie Miljövärd. Utkom den 8 juli 2009.
URN:NBN:SE:SCB-2008-MI30SM0902_pdf
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Mats Wadman, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Försäljningen av kväve ökade 12 procent	3
Mängden kadmium till åkermarken via mineralgödsel fortsätter att minska	3
Försäljningen av ekologiska gödselmedel	4
Den utnyttjade åkermarken ökade med 120 000 hektar 2008	5
Ökad försäljning beroende på ökad areal och högre spannmålspriser	5
Tabeller	6
Teckenförklaring	6
1. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, tusen ton kväve (N) ¹	7
1. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Nitrogen (N) in thousands of tonnes	7
2. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, tusen ton fosfor (P) ¹	8
3. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, tusen ton kalium (K) ¹	9
4. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, kväve (N) per hektar utnyttjad åker ¹	10
5. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, fosfor (P) per hektar utnyttjad åker ¹	11
6. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, kalium (K) per hektar utnyttjad åker ¹	12
7. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, tusen ton svavel (S) ¹	13
8. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, svavel (S) per hektar utnyttjad åker ¹	14
Fakta om statistiken	15
Detta omfattar statistiken	15
Så görs statistiken	15
Datainsamling och bearbetning	15
Statistikens tillförlitlighet	16
Bra att veta	16
Tidigare statistik	16
Annan statistik	17
In English	18
Summary	18
List of tables	18
List of terms	19

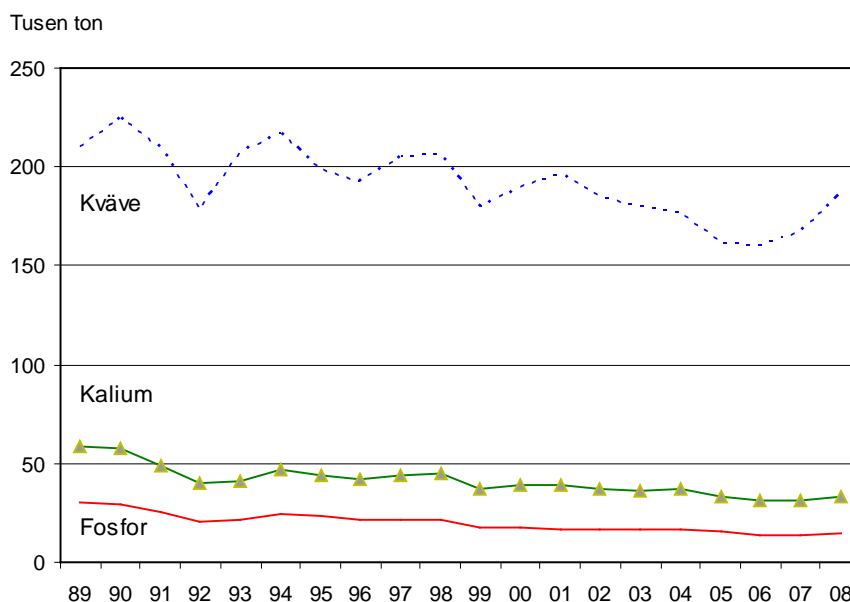
Statistiken med kommentarer

Försäljningen av kväve, fosfor och kalium i mineralgödsel under gödselåret 2007/08, dvs. under perioden 1 juli 2007 – 30 juni 2008, redovisas i tabellerna 1 – 6. Uppgifter för svavel redovisas i tabellerna 7 – 8. Eftersom redovisningen för län är osäker (se Statistikens tillförlitlighet) publiceras även resultat för länsgrupper.

Försäljningen av kväve ökade 12 procent

Försäljningen av *kväve* i mineralgödsel uppgick gödselåret 2007/08 till 186 500 ton, en ökning med ca 19 300 ton (12 procent) jämfört med föregående år. Under 1990-talet var försäljningen runt 200 000 ton efter att tidigare (1970-talet) legat runt 225 000 ton. Under gödselåret 2005/06 registrerades den lägsta försäljningen av kväve, ca 160 000 ton, sedan 1960-talet.

Försäljning av kväve, fosfor och kalium i mineralgödsel åren 1989-2008

Försäld mängd kväve per hektar utnyttjad åker uppgick för riket till 75 kg, en ökning med 4 kg per hektar jämfört med 2006/07. Den högsta försäljningen, uttryckt som mängd kväve per hektar utnyttjad åker, redovisas för Skåne län.

Försäljningen av *fosfor* i mineralgödsel, som visat en neråtgående trend sedan början av 1980-talet, har ökat något det senaste gödselåret. Försäljningen 2007/08 var 6 procent högre jämfört med föregående år. Försäljningen redovisad per hektar utnyttjad åker uppgick till 5,9 kg per hektar.

Försäljningen av *kalium*gödselmedel har ökat med 2 300 ton jämfört med föregående år och uppgick för gödselåret 2007/08 till 33 500 ton. Försäljningen redovisad per hektar utnyttjad åkermark ökade från 13 till 14 kg per hektar.

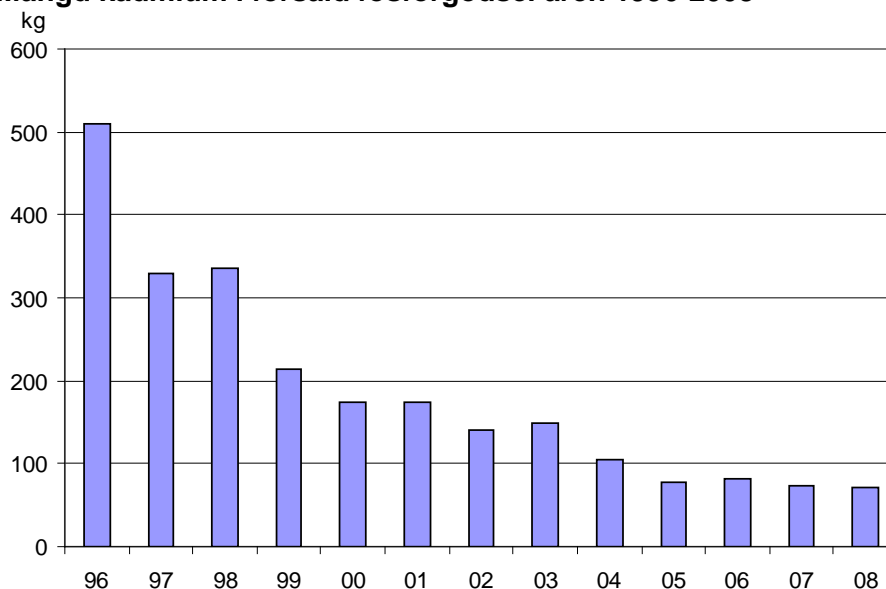
Försäljningen av *svavel* uppgick 2007/08 till 27 700 ton eller 11 kg/hektar utnyttjad åkerareal.

Mängden kadmium till åkermarken via mineralgödsel fortsätter att minska

Kadmium ingår i råfosfat som används vid gödseltillverkningen. Tidigare stod fosforgödslingen för den största kadmiumtillförseln till åkermark. I början av

1970-talet, då kadmiumtillförseln via mineralgödsel var högst, tillfördes ca 3,3 gram per hektar och år. Kadmiumhalten i fosforgödselmedel var då ca 150 g per ton fosfor. Framst genom val av råvaror med låga kadmiumhalter har halterna successivt sjunkit. Sedan 1994 är det förbjudet att sälja mineralgödsel med kadmiumhalter över 100 g per ton fosfor. Det utgår även en skatt sedan 1994 på 30 kr för varje gram kadmium som överstiger 5 gram per ton fosfor. Mängd kadmium i försålda fosforgödselmedel redovisades första gången 1996 i denna SM-serie. Jämfört med detta år har kadmiumtillförseln via mineralgödsel minskat med uppemot 90 procent.

Mängd kadmium i försåld fosforgödsel åren 1996-2008

Det genomsnittliga kadmiuminnehållet 2007/08 uppgick till ca 4,9 gram per ton fosfor. Totalt innehöll de försålda fosforgödselmedlen ca 71 kg av tungmetallen kadmium. Detta är en minskning med 3 kg jämfört med närmast föregående gödselår.

Försäljningen av ekologiska gödselmedel

Via ordinarie handelskanaler för mineralgödsel förekommer även försäljning av ekologiska gödselmedel. Dessa är till största delen organiska gödselmedel. Denna försäljning uppgick till drygt 1 500 ton rent kväve, 1 100 ton fosfor och 500 ton kalium under 2007/08. Jämfört med fördelningen mellan kväve-, fosfor- och kalium inom försäljningen av mineralgödsel, har försäljningen av fosfor en större andel inom försäljningen av ekologiska gödselmedel. I vilken utsträckning dessa handelskanaler även omfattar all försäljning av ekologiska gödselmedel är oklart. Uppgifterna får därför betraktas som osäkra.

Tablå A. Försäljning av ekologiska gödselmedel 2003-2008

Hela riket	Kväve, ton	Fosfor, ton	Kalium, ton
2007/08	1 500	1 100	500
2006/07	1 000	700	400
2005/06	900	..	..
2004/05	1 400	..	..
2003/04	1 000	..	..
2002/03	1 000	..	..

1) Uppgifterna insamlade via de företag som registrerats som skattskyldiga för punktskatter avseende skatt på kväve i mineralgödsel.

Den utnyttjade åkermarken ökade med 120 000 hektar 2008

Vid beräkningen av kvantitet per hektar utnyttjad åkermark har försäljningsuppgifterna dividerats med arealuppgifter för 2008 som hämtats från Jordbruksverkets Statistiska meddelande JO 10 SM 0901, (Jordbruksmarkens användning 2008, slutlig statistik den 19 maj). Utnyttjad åker har definierats som summa åkermark exklusive träda, outnyttjad åkermark och ospecificerad åkermark.

Kravet att en viss andel av åkermarken måste vara i träda för att få gårdsstöd har försvunnit vilket lett till att trädesarealen minskat. Även den redovisade arealen av ospecificerad åkermark har minskat, men omfattar inte alls lika stora areal. För 2008 redovisades ingen areal som ”outnyttjad åkermark”.

Arealen utnyttjad åkermark ökade med 120 000 hektar till 2 476 800 hektar för riket mellan 2007 och 2008. Både i Västra Götalands och Skåne län, där åkerareal som återkommit i odling varit mest omfattande, ökade den utnyttjade åkerarealen med omkring 19 000 hektar vardera. Om man istället ser till procentuell ökning av utnyttjad åkerareal har ökningen främst skett i Mälardalslänen.

Spannmålsarealen ökade med ca 100 000 hektar mellan 2007 och 2008, eller 10 procent. Korn- och havre- och höstrågarealerna ökade, vete- och blandsädsarealerna var oförändrade medan rågvetearealen minskade. Baljväxter minskade med 3 300 ha. Arealen slåtter- och betesvall fortsatte att öka med 33 000 hektar för riket mellan 2007 och 2008.

Ökad försäljning beroende på ökad areal och högre spannmålspriser

Den ökade spannmålsarealen bedöms vara en viktig orsak till den förändrade försäljningen av mineralgödselkväve. En annan orsak är de förändrade prisförhållandena mellan kväve- och produktpris. Detta påverkade gödslingsrekommendationerna uppåt i viss utsträckning. Dessutom bedöms det att priserna skapade förväntningar som i en del fall medförde att gödselgivorna ökade mer än rekommendationerna.

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
*	Preliminär uppgift	Provisional figure

1. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, tusen ton kväve (N)¹

1. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08.
Nitrogen (N) in thousands of tonnes

Län och länsgrupper	Tusen ton kväve (N)						
	01/02	02/03	03/04 ²	04/05	05/06	06/07	07/08
Hela riket	184,8	180,1	176,8	161,5	160,3	167,1	186,5
Län 10 och 12	52,1	50,6	50,2	46,8	52,3	48,6	56,6
Län 13 och 14	40,7	40,6	38,8	34,6	30,2	36,0	39,5
Län 06, 07 och 08	15,4	14,0	15,2	13,6	12,6	13,6	13,1
Län 05 och 09	24,0	22,8	22,4	21,3	20,6	21,5	23,7
Län 01, 03, 04, 18, 19	37,1	38,9	37,2	34,1	34,0	35,5	40,6
Län 17, 20 och 21	11,5	9,1	8,6	7,1	7,1	8,3	8,9
Län 22, 23, 24 och 25	4,0	4,0	4,4	4,0	3,5	3,8	4,1
01 Stockholms	4,2	4,6	4,7	4,2	4,0	5,0	5,6
03 Uppsala	10,3	12,5	11,9	11,2	11,0	12,0	12,1
04 Södermanlands	8,6	7,7	7,5	6,9	6,8	6,4	9,0
05 Östergötlands	18,8	17,6	17,4	16,4	15,4	16,3	18,4
06 Jönköpings	3,8	3,4	3,4	2,8	3,0	3,4	3,0
07 Kronobergs	2,5	2,2	2,5	1,9	1,6	1,7	1,6
08 Kalmar	9,2	8,4	9,3	8,8	8,0	8,5	8,5
09 Gotlands	5,2	5,3	5,0	4,9	5,2	5,2	5,3
10 Blekinge	1,9	2,1	1,9	1,9	1,8	2,2	1,6
12 Skåne	50,1	48,5	48,2	44,9	50,5	46,4	55,0
13 Hallands	9,0	7,7 ³	7,6 ³	6,6 ³	5,8	7,8	9,0
14 V:a Götaland	31,7	32,9	31,2	28,0	24,4	28,2	30,5
17 Värmlands	4,8	4,5	4,5	3,4	3,6	4,6	5,0
18 Örebro	7,1	6,8	6,5	5,7	6,0	6,7	7,1
19 Västmanlands	6,9	7,2	6,6	6,1	6,3	5,5	6,9
20 Dalarnas	4,1	3,1 ³	2,7 ³	2,5 ³	2,3	2,5	2,7
21 Gävleborgs	2,7	1,5 ³	1,3 ³	1,2 ³	1,1	1,1	1,2
22 Västernorrlands	0,7	0,7	0,7	0,6	0,5	0,7	0,7
23 Jämtlands	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,7
24 Västerbottens	2,2	2,1	2,2	1,9	1,8	2,1	2,3
25 Norrbottens	0,6	0,6	0,9	0,9	0,7	0,4	0,4

1) Vissa osäkerheter kan förekomma i uppgifter fördelade på enskilda län.

2) Reviderade uppgifter för 2003/04 3) Tidigare osäkra uppgifter för enskilda län som efter en omdömdömning nu anses vara säkra

2. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, tusen ton fosfor (P)¹

2. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Phosphorus (P) in thousands of tonnes

Län och länsgrupper	Tusen ton fosfor (P)						
	01/02	02/03	03/04 ²	04/05	05/06	06/07	07/08
Hela riket	16,7	16,6	16,8	15,4	13,8	13,7	14,6
Län 10 och 12	4,1	4,1	4,4	4,1	4,3	3,6	4,0
Län 13 och 14	3,6	4,0	3,7	3,5	2,8	3,3	3,4
Län 06, 07 och 08	0,9	0,7	0,8	0,8	0,5	0,5	0,5
Län 05 och 09	2,3	2,2	2,2	2,1	1,8	1,9	1,8
Län 01, 03, 04,18,19	4,2	4,1	4,2	3,7	3,3	3,4	3,6
Län 17, 20 och 21	1,3	1,1	1,1	0,9	0,8	0,8	0,9
Län 22, 23, 24 och 25	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2
01 Stockholms	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4
03 Uppsala	1,1	1,3	1,3	1,2	1,0	1,2	1,1
04 Södermanlands	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	0,7
05 Östergötlands	1,7	1,6	1,6	1,5	1,3	1,4	1,3
06 Jönköpings	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
07 Kronobergs	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
08 Kalmar	0,5	0,4	0,4	0,5	0,3	0,3	0,3
09 Gotlands	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
10 Blekinge	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
12 Skåne	3,9	4,0	4,3	4,0	4,2	3,5	3,9
13 Hallands	0,7	0,6 ³	0,6 ³	0,5 ³	0,4	0,5	0,5
14 V:a Götaland	2,9	3,4	3,1	3,0	2,4	2,8	2,9
17 Värmlands	0,6	0,6	0,6	0,4	0,4	0,5	0,5
18 Örebro	1,1	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,9
19 Västmanlands	0,8	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,6
20 Dalarnas	0,4	0,4 ³	0,3 ³	0,3 ³	0,2	0,3	0,2
21 Gävleborgs	0,3	0,2 ³	0,2 ³	0,2 ³	0,1	0,1	0,1
22 Västernorrlands	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
23 Jämtlands	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
24 Västerbottens	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
25 Norrbottens	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0

1) Vissa osäkerheter kan förekomma i uppgifter fördelade på enskilda län.

2) Reviderade uppgifter för 2003/04 3) Tidigare osäkra uppgifter för enskilda län som efter en omdömning nu anses vara säkra

3. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, tusen ton kalium (K)¹

3. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Potassium (K) in thousands of tonnes

Län och länsgrupper	Tusen ton kalium (K)						
	01/02	02/03	03/04 ²	04/05	05/06	06/07	07/08
Hela riket	36,8	36,3	37,0	33,2	30,8	31,2	33,5
Län 10 och 12	12,1	12,2	12,8	11,9	12,2	10,8	12,3
Län 13 och 14	8,3	8,3	8,1	7,3	6,0	7,0	7,1
Län 06, 07 och 08	2,8	2,4	2,6	2,4	1,7	1,9	1,7
Län 05 och 09	4,4	4,3	4,3	4,1	3,8	4,0	4,0
Län 01, 03, 04, 18, 19	5,3	5,1	5,4	4,5	4,4	4,7	5,3
Län 17, 20 och 21	2,7	2,8	2,6	2,0	1,9	2,1	2,3
Län 22, 23, 24 och 25	1,2	1,1	1,1	1,0	0,8	0,7	0,8
01 Stockholms	0,6	0,6	0,8	0,6	0,5	0,8	0,9
03 Uppsala	1,2	1,4	1,4	1,1	1,3	1,3	1,5
04 Södermanlands	1,1	0,8	1,0	0,8	0,7	0,7	0,8
05 Östergötlands	2,8	2,6	2,7	2,6	2,3	2,6	2,6
06 Jönköpings	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,7	0,5
07 Kronobergs	0,6	0,5	0,6	0,4	0,3	0,3	0,2
08 Kalmar	1,4	1,2	1,3	1,5	0,9	0,9	1,0
09 Gotlands	1,5	1,7	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4
10 Blekinge	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3
12 Skåne	11,6	11,8	12,4	11,5	11,8	10,4	12,0
13 Hallands	2,3	2,1 ³	2,1 ³	1,8 ³	1,1	1,7	1,5
14 V:a Götaland	6,0	6,2	6,1	5,6	5,0	5,3	5,6
17 Värmlands	1,3	1,3	1,4	0,9	1,0	1,1	1,3
18 Örebro	1,5	1,5	1,6	1,3	1,3	1,4	1,4
19 Västmanlands	0,9	0,8	0,6	0,7	0,6	0,5	0,7
20 Dalarnas	0,9	1,1 ³	0,9 ³	0,9 ³	0,6	0,7	0,7
21 Gävleborgs	0,5	0,4 ³	0,4 ³	0,3 ³	0,3	0,3	0,3
22 Västernorrlands	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
23 Jämtlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
24 Västerbottens	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
25 Norrbottens	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1

1) Vissa osäkerheter kan förekomma i uppgifter fördelade på enskilda län.

2) Reviderade uppgifter för 2003/04 3) Tidigare osäkra uppgifter för enskilda län som efter en omdömning nu anses vara säkra

4. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, kväve (N) per hektar utnyttjad åker¹

4. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08.
Nitrogen (N) kg per hectare of utilised arable land

	kg kväve (N) per hektar						
	01/02	02/03	03/04 ²	04/05	05/06	06/07	07/08
Hela riket	79	77	75	68	69	71	75
Län 10 och 12	117	113	111	104	118	108	120
Län 13 och 14	79	80	75	67	60	70	74
Län 06, 07 och 08	62	57	62	55	52	55	52
Län 05 och 09	94	90	88	83	81	83	85
Län 01, 03, 04, 18, 19	74	79	75	70	70	72	77
Län 17, 20 och 21	55	44	41	33	34	39	40
Län 22, 23, 24 och 25	23	23	25	21	20	21	22
01 Stockholms	60	67	68	61	59	73	76
03 Uppsala	80	98	93	89	88	84	79
04 Södermanlands	79	72	70	65	64	60	78
05 Östergötlands	106	100	98	93	88	90	94
06 Jönköpings	44	40	40	33	36	40	34
07 Kronobergs	52	47	52	40	34	37	34
08 Kalmar	80	74	82	77	70	74	72
09 Gotlands	66	67	64	62	66	65	64
10 Blekinge	66	71	65	68	64	73	53
12 Skåne	120	116	115	106	122	110	125
13 Hallands	88	75 ³	73 ³	64 ³	57	77	84
14 V:a Götaland	77	81	76 ³	68 ³	60	69	71
17 Värmlands	52	50	49	36	39	49	50
18 Örebro	77	76	73	64	69	74	74
19 Västmanlands	68	72	66	62	65	65	76
20 Dalarnas	76	58 ³	51 ³	45 ³	44	47	47
21 Gävleborgs	43	25 ³	22 ³	19 ³	18	18	19
22 Västernorrlands	16	16	17	13	11	16	14
23 Jämtlands	14	15	14	15	13	13	17
24 Västerbottens	37	34	36	30	29	33	35
25 Norrbottens	19	21	29	25	22	12	12

1) Vissa osäkerheter kan förekomma i uppgifter fördelade på enskilda län.

2) Reviderade uppgifter för 2003/04 3) Tidigare osäkra uppgifter för enskilda län som efter en omdömning nu anses vara säkra

5. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, fosfor (P) per hektar utnyttjad åker¹

5. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Phosphorus (P) kg per hectare of utilised arable land

	kg fosfor (P) per hektar						
	01/02	02/03	03/04 ²	04/05	05/06	06/07	07/08
Hela riket	7,1	7,1	7,1	6,5	5,9	5,8	5,9
Län 10 och 12	9,1	9,0	10,0	9,1	9,7	7,9	8,5
Län 13 och 14	7,0	7,9	7,0	6,8	5,5	6,5	6,4
Län 06, 07 och 08	3,7	2,9	3,2	3,3	2,1	2,2	2,1
Län 05 och 09	8,9	8,7	9,0	8,1	7,0	7,2	6,6
Län 01, 03, 04, 18, 19	8,4	8,4	8,0	7,5	6,9	6,9	6,9
Län 17, 20 och 21	6,3	5,5	5,0	4,1	3,9	3,9	3,9
Län 22, 23, 24 och 25	2,4	2,0	2,1	1,8	1,5	1,2	1,3
01 Stockholms	7	7	6	5	4	5	6
03 Uppsala	8	10	10	10	8	8	7
04 Södermanlands	7	6	7	6	6	5	6
05 Östergötlands	10	9	9	9	7	7	7
06 Jönköpings	3	2	2	2	2	2	2
07 Kronobergs	4	3	4	3	2	2	2
08 Kalmar	4	3	4	4	2	3	3
09 Gotlands	7	8	8	7	6	6	7
10 Blekinge	5	3	4	4	4	3	2
12 Skåne	9	9	10	10	10	8	9
13 Hallands	7	5 ³	5 ³	5 ³	4	5	5
14 V:a Götaland	7	8	8	7	6	7	7
17 Värmlands	6	6	6	4	5	5	5
18 Örebro	12	10	10	9	9	9	9
19 Västmanlands	8	9	8	7	6	6	7
20 Dalarnas	8	7 ³	6 ³	5 ³	5	5	4
21 Gävleborgs	4	3 ³	3 ³	2 ³	2	2	2
22 Västernorrlands	1	1	1	1	0	1	1
23 Jämtlands	1	1	1	1	1	1	1
24 Västerbottens	3	3	3	2	2	2	2
25 Norrbottens	3	3	3	3	2	1	1

1) Vissa osäkerheter kan förekomma i uppgifter fördelade på enskilda län.

2) Reviderade uppgifter för 2003/04 3) Tidigare osäkra uppgifter för enskilda län som efter en omdömning nu anses vara säkra

6. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, kalium (K) per hektar utnyttjad åker¹

6. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08.
Potassium (K) kg per hectare of utilised arable land

	kg kalium (K) per hektar						
	01/02	02/03	03/04 ²	04/05	05/06	06/07	07/08
Hela riket	16	16	16	14	13	13	14
Län 10 och 12	27	27	28	26	28	24	26
Län 13 och 14	16	16	16	14	12	14	13
Län 06, 07 och 08	11	10	11	10	7	8	7
Län 05 och 09	17	17	17	16	15	15	14
Län 01, 03, 04, 18, 19	11	10	11	9	9	10	10
Län 17, 20 och 21	13	13	13	10	9	10	11
Län 22, 23, 24 och 25	7	6	6	5	5	4	4
01 Stockholms	9	8	12	9	7	12	12
03 Uppsala	9	11	11	9	11	9	10
04 Södermanlands	11	8	9	7	7	6	7
05 Östergötlands	16	15	15	15	13	14	13
06 Jönköpings	9	8	8	6	6	8	6
07 Kronobergs	13	11	13	9	6	6	5
08 Kalmar	12	11	12	13	8	8	8
09 Gotlands	19	22	21	18	17	18	17
10 Blekinge	17	15	16	15	14	13	11
12 Skåne	28	28	29	27	28	25	27
13 Hallands	22	21 ³	20 ³	17 ³	11	16	14
14 V:a Götaland	15	15	15	13	12	13	13
17 Värmlands	14	14	15	10	10	11	13
18 Örebro	17	16	17	15	15	16	15
19 Västmanlands	9	8	6	7	6	6	8
20 Dalarnas	17	20 ³	16 ³	14 ³	12	13	13
21 Gävleborgs	7	7 ³	6 ³	5 ³	5	5	5
22 Västernorrlands	4	2	3	3	2	2	2
23 Jämtlands	3	3	3	3	3	3	3
24 Västerbottens	10	10	9	6	5	6	6
25 Norrbottens	10	10	11	10	8	5	3

1) Vissa osäkerheter kan förekomma i uppgifter fördelade på enskilda län.

2) Reviderade uppgifter för 2003/04 3) Tidigare osäkra uppgifter för enskilda län som efter en ombedömning nu anses vara säkra

7. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, tusen ton svavel (S)¹

7. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Sulphur (S) in thousands of tonnes

Län och länsgrupper	01/02	02/03	03/04 ²	04/05	05/06	06/07	07/08
Hela riket	22,1	22,6	22,3	22,8	23,5	24,0	27,7
Län 10 och 12	6,5	6,9	7,2	6,8	8,0	7,2	8,4
Län 13 och 14	4,8	5,1	5,1	5,2	4,5	5,4	6,2
Län 06, 07 och 08	1,8	1,5	1,6	1,7	1,4	1,6	1,5
Län 05 och 09	2,8	2,7	2,5	2,9	3,1	3,2	3,8
Län 01, 03, 04, 18, 19	4,1	4,5	4,2	4,5	4,7	4,8	5,7
Län 17, 20 och 21	1,6	1,4	1,1	1,0	1,1	1,3	1,4
Län 22, 23, 24 och 25	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
01 Stockholms	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,7	0,8
03 Uppsala	1,1	1,5	1,3	1,3	1,5	1,6	1,7
04 Södermanlands	0,9	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	1,3
05 Östergötlands	2,2	2,0	1,9	2,3	2,4	2,5	2,9
06 Jönköpings	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
07 Kronobergs	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1
08 Kalmar	1,0	0,9	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0
09 Gotlands	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9
10 Blekinge	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
12 Skåne	6,3	6,7	7,0	6,6	7,7	6,9	8,2
13 Hallands	1,1	1,1 ³	1,1 ³	1,1 ³	0,8	1,1	1,4
14 V:a Götaland	3,7	4,1	4,1	4,3	3,7	4,2	4,9
17 Värmlands	0,6	0,7	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8
18 Örebro	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0
19 Västmanlands	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,9
20 Dalarnas	0,6	0,5 ³	0,4 ³	0,4 ³	0,4	0,4	0,5
21 Gävleborgs	0,4	0,2 ³	0,2 ³	0,2 ³	0,2	0,2	0,2
22 Västernorrlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
23 Jämtlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
24 Västerbottens	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
25 Norrbottens	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1

1) Vissa osäkerheter kan förekomma i uppgifter fördelade på enskilda län.

2) Reviderade uppgifter för 2003/04 3) Tidigare osäkra uppgifter för enskilda län som efter en omdömning nu anses vara säkra

8. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 2001/02 – 2007/08, svavel (S) per hektar utnyttjad åker¹

8. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Sulphur (S) kg per hectare of utilised arable land

	kg svavel (S) per hektar						
	01/02	02/03	03/04 ²	04/05	05/06	06/07	07/08
Hela riket	9,4	9,7	9,5	9,6	10,1	10,2	11,2
Län 10 och 12	14,6	15,5	16,0	15,2	18,1	15,9	17,8
Län 13 och 14	9,3	10,1	9,8	10,2	9,0	10,5	11,6
Län 06, 07 och 08	7,1	6,0	6,4	6,7	5,9	6,5	6,0
Län 05 och 09	10,9	10,6	9,7	11,3	12,2	12,5	13,6
Län 01, 03, 04, 18, 19	8,3	9,0	8,6	9,1	9,7	9,8	10,8
Län 17, 20 och 21	7,6	6,6	5,0	4,9	5,5	5,9	6,4
Län 22, 23, 24 och 25	3,0	3,3	3,2	3,1	3,1	3,2	3,3
01 Stockholms	7	8	8	9	8	11	12
03 Uppsala	8	12	10	10	12	12	11
04 Södermanlands	9	7	7	9	9	8	11
05 Östergötlands	12	12	11	13	13	14	15
06 Jönköpings	5	4	4	4	4	5	4
07 Kronobergs	8	5	5	4	3	4	3
08 Kalmar	9	8	9	10	8	9	8
09 Gotlands	8	8	7	8	9	10	11
10 Blekinge	7	8	9	10	11	10	8
12 Skåne	15	16	17	16	19	16	18
13 Hallands	11	11 ³	10 ³	9 ³	8	11	13
14 V:a Götaland	9	10	10	10	9	10	11
17 Värmlands	7	7	6	5	6	7	8
18 Örebro	9	9	9	9	10	10	11
19 Västmanlands	8	8	8	9	9	9	10
20 Dalarnas	11	9 ³	7 ³	7 ³	8	8	9
21 Gävleborgs	6	3 ³	3 ³	3 ³	3	3	3
22 Västernorrlands	2	2	3	2	2	2	2
23 Jämtlands	2	2	2	3	2	2	3
24 Västerbottens	4	4	3	3	4	5	5
25 Norrbottens	4	4	5	4	4	2	2

1) Vissa osäkerheter kan förekomma i uppgifter fördelade på enskilda län.

2) Reviderade uppgifter för 2003/04 3) Tidigare osäkra uppgifter för enskilda län som efter en ombedömning nu anses vara säkra

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Uppgifter för de sju gödselåren 2001/02 – 2007/08 publiceras i detta Statistiska meddelande (SM). I tabellerna redovisas totalkvantiteter av försålda växtnäringsämnen. Dessutom redovisas försäljningen av växtnäringsämnen beräknade per hektar utnyttjad åkermark. Redovisning ges för län, för länsgrupper och för hela riket. Kadmiuminnehållet i fosforgödselmedel beräknas på riksnivå.

Endast produkter avsedda för jordbruks- och yrkesmässigt trädgårdsbruksändamål ingår. Uppgifter om användningen av mineralgödselmedel inom skogsbruket redovisas inte i detta SM. Vidare har specialgödselmedel för golfbanor och gödselmedel avsedda för användning i hemträdgårdar exkluderats liksom icke-ekologiska organiska gödselmedel.

Via ordinarie handelskanaler för mineralgödsel förekommer även försäljning av ekologiska gödselmedel. Totalkvantiteter av försåld kväve, fosfor och kalium för dessa redovisas separat på riksnivå i tablå A. I den redovisningen ingår även organiska gödselmedel. I vilken utsträckning dessa handelskanaler även omfattar all försäljning av ekologiska gödselmedel är oklart. Uppgifterna får därför betraktas som osäkra.

Så görs statistiken

Datainsamling och bearbetning

Uppgiftslämnare

Uppgiftslämnare till statistiken är företag som registrerats som skattskyldiga hos skattemyndigheten för punktskatter avseende kväve i mineralgödsel, t.ex. tillverkare, importörer eller försäljare av mineralgödselmedel. Dessa är enligt lag ålagda att erlagga miljöavgifter med hänsyn till gödselmedlens kväve- och kadmiuminnehåll (1,80 kr per kg kväve och 30 kr för varje gram kadmium som överstiger 5 gram per ton fosfor). Härigenom kan ett register med primärmarknadens aktörer upprättas. I undersökningen har uppgifter från ett tjugotal företag ingått. Marknaden domineras av ett fåtal företag. De fem största svarar för över 95 procent av försäljningen.

Redovisningsår

Resultaten i denna rapport avser gödselåret 2007/08 och sammanfaller med branschens verksamhetsår 1 juli – 30 juni. Härigenom underlättas uppgiftsinsamlingen och statistikens kvalitet förbättras. Även den statistik över gödselmedelsförsäljningen (redovisat som ton vara per produkt) som Jordbruksverket publicerar avser perioden 1 juli – 30 juni.

Uppgifter

Uppgiftsinsamlingen om mineralgödselmedelförsäljningen till jord- och trädgårdsbruket sker samordnat mellan SCB och Jordbruksverket. Uppgifterna inhämtades via postenkät. För de uppgiftslämnare som så önskade fanns möjlighet att lämna uppgifter elektroniskt.

Uppgifter om försålda mängder av olika mineralgödselmedel under gödselåret 2007/08 (1 juli 2007- 30 juni 2008) insamlades. Uppgifterna lämnades på produktnivå, t.ex. kalkammonsalpeter N 28, kalisalt K 50, NPK 21-3-10. Växtnäringsinnehåll i procent samt genomsnittlig kadmiumhalt (g/ton fosfor) specificerades. Försålda kvantiteter fördelades på län. Endast produkter som sålts för jord- och trädgårdsbruksändamål ska redovisas.

Insamling och granskning

Uppgifterna samlades in under våren 2008. Olika typer av kontroller har gjorts bl.a. för att undvika att några leveranser redovisades dubbelt.

Lämnade kvantitetsuppgifter kompletterades med uppgifter från publicerade innehållsdeklarationer för enskilda gödselmedel om uppgift om växtnäring innehåll i form av kväve (N), fosfor (P), kalium (K) och svavel (S) saknades.

När uppgift om fosforgödselmedlens innehåll av tungmetallen kadmium (Cd) saknades har värdet 2,5 gram per ton fosfor imputerats.

Eftersom enstaka mindre uppgiftslämnare inte har kunnat regionalisera sin försäljning har approximationer fått göras för att erhålla läns- och länsgruppskattningar.

Beräkningar

Utifrån de lämnade uppgifterna för enskilda gödselmedel har mängden ren växtnäring i form av kväve (N), fosfor (P), kalium (K) och svavel (S) beräknats för län, länsgrupper och riket.

Fosforgödselmedlens innehåll av tungmetallen kadmium (Cd) har också beräknats, dock endast på riksnivå.

Vid beräkningen av kvantitet per hektar åkermark har försäljningsuppgifterna dividerats med arealen utnyttjad åkermark enligt arealuppgifter för 2008 från Jordbruksverket JO 10 SM 0901, (Jordbruksmarkens användning 2008, slutlig statistik den 19 maj). Utnyttjad åker har definierats som summa åkermark exklusive träda, utnyttjad åkermark och ospecificerad åkermark. För 2008 redovisades ingen areal som "utnyttjad åkermark".

Statistikens tillförlitlighet

Det finns flera faktorer som påverkar resultatens kvalitet. Den verkliga förbrukningen inom jord- och trädgårdsbruket under ett visst år bestäms både av inköpen och av eventuella lagerförändringar på enskilda gårdar och i olika handelsled. De uppgifter som publiceras i detta SM måste därför ses som en approximation av användningen under gödselåret 2007/08.

Vid beräkningen av kvantitet per hektar utnyttjad åkermark har försäljningsuppgifterna dividerats med arealen utnyttjad åker enligt arealuppgifter för 2008. Då görs antagandet att ingen gödsling sker till träda, utnyttjad åkermark respektive ospecificerad åkermark.

Uppgiftslämnarnas fördelning av sålda kvantiteter på olika regioner kan vara osäkra. I vissa fall fraktas mineralgödseln först till en större terminal och vidarebefordras sedan till återförsäljare inom flera län. Resultaten för de i tabellerna angivna länsgrupperna är därför säkrare än länsuppgifterna.

Viss direktimport av mineralgödselmedel, vid sidan av officiella kanaler och utan redovisning till skattemyndigheten, förekommer. I *SOU 2003:9 Skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel* uppskattas den illegala införseln till knappt fem procent av försäljningen.

Bra att veta

Tidigare statistik

Uppgifter om länsvis försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruket insamlades och publicerades t.o.m. 1984/85 av Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien. Statistiken överfördes därefter till SCB. Äldre uppgifter om mine-

ralgödsel förbrukningen finns publicerade i "Handelsgödsel, stallgödsel och kalk i jordbruket – långa tidsserier" (Na 30 SM 9503).

Slutlig statistik om försäljning av mineralgödsel redovisades fram t.o.m. 1998 i serie NA 30 och därefter sker publicering i Statistiska meddelanden serie MI 30.

Annan statistik

Vartannat år, senast 2007, intervjuade SCB ca 3 650 lantbrukare över hela landet om deras faktiska förbrukning av mineral- och stallgödsel under ett givet år. Härigenom ges möjlighet till mera detaljerad redovisning av användningen bl.a. regionalt och i olika grödor. Resultat från 2007 års undersökning har publicerats i SM-rapporten MI 30 SM 0803.

Jordbruksverket publicerar varje år uppgifter om försäljningen av olika mineralgödselmedel på riksnivå (redovisat som ton vara per produkt). Uppgifter för gödselåret 2006/07 publicerades i statistikrapport 2008:4.

Slutliga uppgifter om åkerarealens användning 2008 har redovisats i Statistiska meddelanden JO 10 SM 0901.

SCB redovisar uppgifter om försäljningen av kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar, vattendrag och skog, senast MI 30 SM 0802.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Beskrivning av statistiken på SCB:s webbplats, www.scb.se.

In English

Summary

Statistics Sweden produces statistics on sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes. The data are collected from manufacturers, importers and trading companies of fertilisers. The sales of nitrogen in 2007/08 was 19 300 tonnes (12 percent) higher than the year before and amounted to totally 186 500 tonnes. The sale of phosphorus was this year 6 percent higher than the previous year and amounted to 14 600 tonnes. For potassium, this year sales was 7 percent higher than the previous year, 33 500 tonnes. The fertilisers sold contained 27 700 tonnes of sulphur. The phosphorus fertilisers contained about 71 kg of cadmium or 4,9 g per tonne phosphorus. The results can sometimes vary between years depending on expected price changes or changes in taxes and charges. The results do not reflect the real need in such cases. The higher sales 2007/08 reflect both an increased cultivated area, for example the cereal area increased by 100 000 hectare since 1997, and also higher price levels for cereals and oilseed crops 2007, which encouraged a higher fertilisation level.

Farmers fertiliser application varies according to soiltype, season, variety, farm policy, etc. More detailed information on the use and handling of fertilisers based on interviews with farmers is published intermittently and data for 2007/08 is published in a separate report "Use of fertilisers and animal manure in agriculture in 2006/07" (MI 30 SM 0803).

List of tables

Explanation of symbols	6
1. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Nitrogen (N) in thousands of tonnes	7
2. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Phosphorus (P) in thousands of tonnes	8
3. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Potassium (K) in thousands of tonnes	9
4. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Nitrogen (N) kg per hectare of utilised arable land	10
5. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Phosphorus (P) kg per hectare of utilised arable land	11
6. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Potassium (K) kg per hectare of utilised arable land	12
7. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Sulphur (S) in thousands of tonnes	13
8. Sales of fertilisers for agricultural and horticultural purposes in 2001/02 – 2007/08. Sulphur (S) kg per hectare of utilised arable land	14

List of terms

fosfor	phosphorus
försäljning	sales
hela riket	whole of Sweden
Jordbruksverket (SJV)	The Swedish Board of Agriculture
jord- och trädgårdsbruk	agriculture and horticulture
kadmium	cadmium
kalium	potassium
kväve	nitrogen
län	county
mineralgödsel	commercial fertilisers
svavel	sulphur
växtnäringsämne	plant nutrient